

Νέες παγκόσμιες προκλήσεις: Πρόσφυγες λόγω κλιματικής αλλαγής και συχνότερες πανδημίες

Επαναλαμβανόμενες είναι οι προειδοποιήσεις πως ο αριθμός των προσφύγων λόγω κλιματικής κρίσης θα αυξηθεί κατακόρυφα.

Σύμφωνα με όσα αναφέρει η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες, κατά μέσο όρο 21,5 εκατομμύρια άνθρωποι έχουν εκτοπιστεί βίαια κάθε χρόνο από το 2008 εξαιτίας κινδύνων που σχετίζονται με την κλιματική κρίση.

Το ζήτημα που προκύπτει είναι πόσο έτοιμη είναι η παγκόσμια κοινότητα για τέτοιες αλλαγές και μαζικές μετακινήσεις. Η ΕΕ μάλιστα δεν κατάφερε να έχει μία ενιαία πολιτική στο ζήτημα των μαζικών μετακινήσεων πληθυσμών.

Η κλιματική μετανάστευση θα αποτελέσει αναπόφευκτα μία από τις σημαντικότερες προεκτάσεις της κλιματικής κρίσης στον πλανήτη, πυροδοτώντας αλυσιδωτές επιπτώσεις λόγω των μαζικών μετακινήσεων πληθυσμών, εξηγεί ο διεθνής σύμβουλος κυβερνήσεων κρατών και πόλεων για την υγεία και τη βιωσιμότητα, πρώην διευθυντής Πολιτικής και Διακυβέρνησης για την Υγεία και την Ευεξία (Ευρωπαϊκή Περιφέρεια Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας), καθηγητής, Δρ. Άγις Δ. Τσουρός.

Σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα στοιχεία της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες, κατά μέσο όρο 21,5 εκατομμύρια άνθρωποι έχουν εκτοπιστεί βίαια κάθε χρόνο από το 2008 εξαιτίας κινδύνων που σχετίζονται με τις καιρικές συνθήκες (όπως πλημμύρες, καταιγίδες, πυρκαγιές, ακραίες θερμοκρασίες).

Η μεταναστευτική κρίση μοιάζει αναπόφευκτη, παρότι η κλιματική μετανάστευση δεν θα προκύψει στο άμεσο αύριο, τονίζει ο Άγις Δ. Τσουρός και σημειώνει ότι τα κράτη θα πρέπει να προετοιμαστούν για τις «αλυσιδωτές καταστάσεις που θα πυροδοτηθούν».

«Η ΕΕ δεν κατάφερε να έχει μία ενιαία πολιτική στο ζήτημα των μαζικών μετακινήσεων πληθυσμών. Δεν είναι στο άμεσο αύριο, αλλά αν δεν είμαστε προνοητικοί και δεν επενδύουμε στο τι θα συμβεί μπορεί να βρεθούμε αντιμέτωποι με μεγάλες κρίσεις κοινωνικές. Χρειάζεται ετοιμότητα, πρέπει να επενδύσουμε σε αυτό όχι μόνο επί χάρτου», επισημαίνει ο Άγις Δ. Τσουρός.

Όπως υπογραμμίζει, η λέξη κλειδί είναι η ανθεκτικότητα και σε αυτήν θα πρέπει τα κράτη να δώσουν ιδιαίτερη έμφαση. «Χρειάζεται να εστιάσουμε στην αναγκαιότητα να αντιληφθούμε ότι η έννοια της προετοιμασίας έχει πολιτική στρατηγική και διάσταση. Η λέξη κλειδί είναι η ανθεκτικότητα δηλαδή πώς μπορούν οι κοινωνίες να ετοιμάζονται με σχέδια, με προσομοιώσεις, με δομές με προσωπικό με επενδύσεις, με συστήματα ανταπόκρισης σε τέτοια φαινόμενα, αλλά και με έναν πολίτη που θα είναι πολύ πιο ενεργός όχι παθητικός δέκτης μηνυμάτων, που συμμετέχει στις αποφάσεις ειδικά στο επίπεδο το τοπικό των κοινωνιών, με ικανότητες, δεξιότητες, πληροφορία.

Η συμμετοχή στις αποφάσεις σημαίνει ότι αυξάνουμε το κοινωνικό κεφάλαιο και δημιουργούμε δυνατότητες κοινωνικής ενδυνάμωσης. Έτσι, μπορούμε να χτίσουμε επίπεδα ανθεκτικότητας που είναι προϋπόθεση για να μπορέσει κανείς να ζει με τέτοιες απειλές. Είναι ανάγκη να επενδύσουμε στο ω μν γένοιτο», σημειώνει ο Άγις Δ. Τσουρός.

Συχνότερες οι πανδημίες

«Η κλιματική κρίση δημιουργεί ανισορροπίες στο περιβάλλον με αποτέλεσμα να δημιουργηθούν προϋποθέσεις και συνθήκες μεταφοράς και εμφάνισης και καινούριων επιδημιών και πανδημιών σε συχνότητα πολύ μεγαλύτερη από αυτήν που ξέραμε. Διευκολύνονται αυτές οι καταστάσεις ουσιαστικά» αναφέρει χαρακτηριστικά.

Όπως εξηγεί, οι κίνδυνοι από την κλιματική κρίση εμφανίζονται με πολλούς και διαφορετικούς τρόπους. «Τα ακραία καιρικά φαινόμενα για παράδειγμα έχουν άμεσα ή έμμεσα τρομακτικές επιπτώσεις για την υγεία, αλλά και την επίδραση στην ποιότητα του αέρα που αναπνέουμε, στο νερό, την ποιότητα και την ποσότητά του, στα τρόφιμα, στην ποιότητά τους (ασφάλεια) αλλά και στην παραγωγή, στις καλλιέργειες. Μπορεί να φτάσουμε να έχουμε λιμούς σε σημεία του πλανήτη λόγω ανυδρίας, δεν θα είναι δυνατόν να υπάρξει σωστή γεωργία. Και μετά, υπάρχει το θέμα των μεταδιδόμενων νοσημάτων. Γινόμαστε όλο και πιο ευάλωτοι και μέσα σε αυτή την εξίσωση υπάρχει ο κίνδυνος μίας καινούριας πανδημίας. Ο λόγος είναι ότι καταστρέφεται η ισορροπία στο σύστημα. Δεν πρέπει λοιπόν να βλέπουμε την κλιματική κρίση μονοδιάστατα. Ο πιο σωστός τρόπος να το βλέπει κανείς είναι να εξετάζεται ταυτόχρονα η ισορροπία στο περιβάλλον, στις ανθρώπινες κοινότητες, καθώς και οι διαταραχές μέσα σε αυτό το σύστημα», σημειώνει ο Δρ Α. Τσουρός.

Σύμφωνα με όσα αναφέρει η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες, κατά μέσο όρο 21,5 εκατομμύρια άνθρωποι έχουν εκτοπιστεί βίαια κάθε χρόνο από το 2008 εξαιτίας κινδύνων που σχετίζονται με την κλιματική κρίση.

Σύμφωνα με τον καθηγητή η απειλή της κλιματικής κρίσης πέρα από τις οικονομικοκοινωνικές διαστάσεις που λαμβάνει δημιουργεί ταυτόχρονα τεράστια ανασφάλεια και αβεβαιότητα. «Οι άνθρωποι που ζουν στη φτώχεια, οι άνθρωποι που μπορεί να είναι περιθωριοποιημένοι, οι κοινωνικά ευάλωτοι εκτίθενται σε πολλαπλούς κινδύνους», επισημαίνει.

Η κλιματική κρίση επιβαρύνει την ψυχική υγεία

Η κλιματική κρίση έρχεται να επιβαρύνει την ψυχική υγεία όλων και ιδιαίτερα των νέων ανθρώπων. «Η ψυχική υγεία δεν επηρεάζεται μόνο από την κλιματική αλλαγή αλλά σκεφτείτε όταν συμβαίνει μία φυσική καταστροφή τι τεράστιες συνέπειες θα έχει στην ψυχική υγεία των ανθρώπων. Είναι ένα τεράστιο άγχος, μία τεράστια απειλή για την ψυχική υγεία σε έναν κόσμο που είναι αβέβαιος, που έχει διαταραχθεί η ισορροπία του από κάθε άποψη και οικονομικά και γεωπολιτικά και από την ανισορροπία που έχουμε στο κλίμα. Ό,τι λέγαμε στην πανδημία ότι διαχειριζόμαστε το άγνωστο, ισχύει και τώρα. Εδώ έχουμε να κάνουμε με μία κατάσταση που μπορεί να είναι γενεσιουργός αιτία, να είναι η πηγή πολλών δεινών. Μέσα σε όλο αυτό, ζει κανείς με ένα μόνιμο άγχος, στρες, το eco - anxiety, που είναι το άγχος που δημιουργείται από αυτή την απειλή. Αυτές οι απειλές δεν είναι ακριβώς άορατες αλλά έχουν κάτι το αναπάντεχο. Σε κρατάει σε μία αβέβαιη εγρήγορση ακόμα και το πώς σκέφτεσαι το αύριο και το μεθαύριο της ζωής σου», υπογραμμίζει ο καθηγητής.

Σύμφωνα με τον Δρ. Τσουρό ο μετριασμός των επιπτώσεων της κλιματικής κρίσης μπορεί να επέλθει τόσο με τη δημιουργία ανθεκτικών κοινωνιών όσο και με την ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου σχεδίου για τη δημόσια υγεία που θα τους περιλαμβάνει όλους.